

OBSAH

Autorova předmluva	5
Úvod	7
Národohospodářský význam ovocnářství	7
Opatření potřebná k rozvoji ovocnářství v SSSR	10

Č Á S T P R V N Í

Biologická charakteristika ovocných rostlin

KAPITOLA PRVNÍ

O ovocných rostlinách všeobecně

I. Původ ovocných rostlin	16
II. Základní pojmy o stavbě a vývoji ovocných rostlin	17
1. Kofenový systém	17
2. Osa	18
3. Koruna	20
4. Listy	22
5. Pupy	22
6. Květy	23
7. Opylení a oplodnění	24
8. Nasazování a vývin plodů	25

KAPITOLA DRUHÁ

Vzrůstové stupně a stupně plodnosti ovocných rostlin

I. Růstová údobí ovocných rostlin	27
1. Údobí růstu	27
2. Údobí růstu a plodnosti	28
3. Údobí plodnosti a růstu	28
4. Údobí plodnosti	28
5. Údobí plodnosti a zasychání	30
6. Údobí zasychání, plodnosti a růstu	30
7. Údobí zasychání, růstu a plodnosti	30
8. Údobí zasychání a růstu	31
9. Údobí růstu	31
II. Vývojové stupně rostlin	31

KAPITOLA TŘETÍ

Druhy a odrůdové vlastnosti ovocných rostlin

I. Jádroviny	33
1. Jabloň	33
2. Hrušeň	34
3. Kdoule	35
II. Peckoviny	36
1. Višeň	36
2. Třešeň	37
3. Slivoň (slívy a švestky)	37
4. Meruňka	38
5. Broskvoň	39
6. Mandloň	39
III. Skořápkové druhy	40
1. Vlašský ořešák	40
2. Líska	40
3. Pekan (Carya pecan)	40
4. Pistácie	41
IV. Citrusové druhy neboli agrumy	41

ČÁST DRUHÁ

Odrůdy ovocných rostlin

KAPITOLA ČTVRTÁ

Jádroviny

A. Jabloně	45
I. Zimní odrůdy	45
1. Antonovka obyčejná	45
2. Anýzové pruhované (žihané)	45
3. Jadernička šafránová	46
4. Slavjanka	47
5. Sary sinap	47
6. Kandil sinap	47
7. Simirenkova reneta	48
8. Šampaňská reneta	48
9. Parména zlatá zimní	49
II. Podzimní odrůdy	49
1. Borovinka (Charlamovski)	49
2. Skořicové žihané	50
3. Krasokvět - Čiňanka	50
4. Jadernička litevská	51
5. Pruháč podzimní	51
III. Letní odrůdy	51
1. Hrušovka moskevská	51
2. Čiňanka zlatá raná	52

3. Anglický žlutý	315
4. Zelený hruškovitý	315
5. Avenarius	315
6. Varšavský červený	315
VI. Výběr odrůd oplozovačů	315
VII. Rozmnožování rybízu	317
VIII. Rozmnožování angreštu	319
IX. Rozmnožování s použitím růstových látek (stimulátorů)	321
X. Založení rybízovny a angreštovny	322
XI. Ošetřování výsadby a sklizeň ovoce	324

Č Á S T S E D M Á

Boj proti škůdcům ovocných rostlin

KAPITOLA TRIADVACÁTÁ

Metody boje se škodlivým hmyzem a s původci nemocí

I. Metoda fyzikálně-mechanická	330
II. Agrotechnická metoda	331
III. Metoda biologická	332

KAPITOLA ČTYRIADVACÁTÁ

Metoda chemická

I. Jedy používané v boji proti škůdcům a původcům chorob ovocných výsadeb	333
II. Působení jedů na rostliny	334
III. Způsoby používání jedů	335
IV. Základní druhy jedů používaných v ovocnářství	336
1. Insekticidy	336
a) Žaludeční neboli střevní jedy	336
b) Kontaktní (dotykové) jedy	337
c) DDT a hexachloran	338
d) Náhražky insekticidů	339
2. Fungicidy	340
V. Pravidla pro uchování jedů a zacházení s nimi	341

KAPITOLA PĚTADVACÁTÁ

Základní poznatky o škodlivém hmyzu a zárodcích houbových chorob

I. Složení těla hmyzu	342
II. Vývoj hmyzu	343
III. Houby způsobující choroby rostlin	344
IV. Bakteriová onemocnění	344
V. Vliv vnějšího prostředí na vývoj škůdců a původců chorob ovocných stromů a drobnoplodých rostlin	344

Škůdci ovocných sadů a plantáží drobného ovoce a způsobů boje proti nim

I. Škůdci kořání	346
1. Chrousti	346
II. Škůdci poškozující rostliny ssáním	347
1. Mšice jabloňová	347
2. Mera jabloňová	349
3. Mera hrušňová	350
4. Mšice krvavá	351
III. Cervci	351
1. Červec čárkovitý	352
2. Červec zhoubný — San José	352
IV. Škůdci požírající listy	353
1. Bekyně zlatofitná	353
2. Bělásek ovocný	354
3. Bourovec prstěncivý	355
4. Pídalka zimní menší	356
5. Bekyně velkohlavá	357
6. Mol jabloňový	357
7. Pilatka třešňová	358
V. Škůdci pupenů, nasazených plodů a ovoce	359
1. Květopas jabloňový	359
2. Zobonoska jabloňová	360
3. Zobonoska zlatá	361
4. Obaleč jablečný	362
5. Obaleč švestkový	365
VI. Škůdci na kmenech a větvích stromů	366
1. Myši	366
2. Zajíci	367
3. Drvopleň	368
4. Kúrovcí	369
VII. Škůdci rybízu a angreštu	369
1. Mol rybízový	369
2. Mšice angrešťová a rybízová	370
3. Pilatka angrešťová	370
4. Zaviječ angrešťový	372
5. Krasec rybízový a nesytky rybízová	373
VIII. Škůdci jahodníku a maliníku	373
1. Roztoč jahodníkový	373
2. Pilatka jahodníková	374
3. Hřbetoštitník jemný	375
4. Květopas maliníkový	375
5. Malinovník (Vlnofitník — <i>Byturus fumatus</i>)	375

Choroby ovocných kultur

I. Choroby ovocných stromů	376
1. Boulovitost kofenů	376
2. Strupovitost	377
3. Hniloba (moniliosa) jablek a hrušek	378
4. Moniliová hniloba peckovin	378
5. Rakovina ovocných stromů	378
6. Mechy a lišejníky	379
II. Choroby drobnoplodých rostlin	379
1. Americké padlí angreštové	379
2. Anthraknosa rybízu	380
3. Skvrnitost listů jahodníkových	380
4. Sedá plíseň jahod	381

PŘÍLOHA

Fenologické kalendáře boje proti škůdcům a chorobám ovocných kultur

I. Fenologický kalendář boje proti škůdcům a chorobám ovocných kultur	384
II. Fenologický kalendář boje proti škůdcům a chorobám rybízu a angreštu	392
III. Fenologický kalendář boje proti škůdcům a chorobám jahodníku a maliníku	394
Doslov k českému vydání	396
Seznam barevných příloh	396

3. Papírovka	52
4. Průsvitné bílé (Pudovščina)	53
5. Suislepper	53
6. Malt bagajevský (Malt saratovský)	53
B. Hrušně	54
I. Zimní odrůdy	54
1. Pastornice	54
2. Saint-Germainská	54
3. Hardenpontova máslovka	55
4. Děkanka zimní	55
5. Mičurinova zimní máslovka	56
II. Podzimní odrůdy	56
1. Bergamotka podzimní	56
2. Boscova lahvice	57
3. Hájenka	57
III. Letní odrůdy	57
1. Bezjaderka	57
2. Williamsova časlavka	58
3. Dulja astrachaňská	58
4. Citronová (Limonka)	59
5. Tenkověťvá	59
6. Clappova	59

KAPITOLA PÁTÁ

Peckoviny

I. Višně	60
1. Vladimírská čili Roditelovova	60
2. Ljubská	60
3. Mičurinova úrodná	61
4. Šubinka	61
5. Černá spotřební	61
6. Krása severu	61
II. Třešně	62
1. Droганova žlutá	62
2. Dönissenova žlutá	62
3. Napoleonova chrupka	62
III. Slivoně	62
1. Anna Späthová	62
2. Domácí švestka	63
3. Italská švestka neboli Vlaška	63
4. Althanova renkloda	63
5. Zelená renkloda	64
6. Kolchozní renkloda	64
7. Renkloda Reforma	64
8. Trnková renkloda	65
9. Červená raná	65

IV. Meruňky	65
1. Svatoambrožská (Ambrosia)	65
2. Ananasová	66
3. Červenolící	66
4. Rudý partyzán	67
5. Soudružka	67
V. Broskvoně	68
1. Amsdenova	68
2. Greensboro	68
3. Vítěz	68
4. Dorchester	69
5. Rudá fronta	69
6. Elberta	69
7. Májový květ (May Flower)	70

KAPITOLA ŠESTA

Pěstování nových odrůd

I. Výběr rodičovských párů ke křížení	71
1. Technika umělého křížení	73
II. Výchova hybridních semenáčů	75
III. Výběr	76
IV. Vzdálená hybridisace	76
V. Metoda vegetativního sblížování	77
VI. Metoda směsi pylu	78
VII. Metoda »prostředníka«	78
VIII. Vegetativní hybridisace	78

ČÁST TŘETÍ

Ovocná školka

KAPITOLA SEDMÁ

Úkoly a poslání ovocných školek

I. Základní oddělení školky	83
II. Volba stanoviště pro školku	83
III. Rozdělení pozemku, určeného na školku	85
IV. Osevní postupy	85
V. Příprava půdy	88
VI. Hnojení	89

KAPITOLA OSMÁ

Způsoby rozmnožování ovocných rostlin

I. Jablonové podnože	91
1. Čínská slívolistá jablň	91
2. Lesní pláně	92

3. Anýzové	92
4. Sibiřská šipková jablň (Sibirka)	92
5. Janče	94
6. Duzčn	94
7. Tajgové	94
II. Hrušňové podnože	95
1. Planá lesní hrušň	95
2. Ussurijská	95
3. Kdoule	95
III. Slivoňové podnože	96
1. Obyčejná slíva	96
2. Domáci švestka	96
3. Myrobalán	96
4. Trnka	97
5. Meruňka	97
6. Broskvoň	97
IV. Podnože pro meruňky	98
1. Meruňka	98
V. Podnože pro broskvoné	98
1. Broskvoň	98
2. Meruňka	98
3. Mandloň	98
VI. Podnože pro višňé a třešňé	99
1. Višňé obecná	99
2. Mahalebka neboli turecká višňé (antička)	99
3. Ptáčnice (planá třešňé)	99
4. Višňé stepní	99

KAPITOLA DEVÁTÁ

Matečné semenné výsadby

I. Příprava ovocných semen	101
1. Luštění semen z plodů	101
2. Sušení a třídění semen	102
3. Stanovení klíčivosti semen	103
4. Stratifikace semen	105

KAPITOLA DESÁTÁ

Semenišťé

I. Pěstování podnoží	108
II. Obdělávání půdy před výsevem	108
III. Doba výsevu semen	108
IV. Způsoby a technika výsevu	109
1. Výsev do řádků	109
2. Výsev na vyvýšené záhony	110

3. Výsevy	110
4. Hustota výsevu a hloubka zapravení semen do půdy	111
5. Norma výsevu	112
V. Ošetřování vysetých semen	113
VI. Přepichování (pikýrování)	115
1. Přepichování za zelena	115
2. Přepichování »klíčenců«	117
VII. Dobývání a třídění podnoží	117
VIII. Zakládání podnoží do půdy	119
IX. Vegetativní rozmnožování podnoží	120
1. Rozmnožování odnožemi neboli odkopky (kořenovými odmladky)	122

KAPITOLA JEDENÁCTÁ

První tabule školky

I. Skolkování (výsadba) podnoží	122
II. Ošetřování podnoží	124
III. Štěpování	125
1. Očkování	125
a) Přípravné práce	126
b) Příprava oček	126
c) Technika očkování	129
d) Ovazování podnože po očkování	131
e) Ošetřování očkovanců	133
f) Ochrana očkovanců před zimou	133
2. Roubování	134
a) Družení neboli kopulace	134
b) Roubování sedátkováním	135
c) Roubování za kůru	136
d) Roubování do boku	136
3. Zimní štěpování	137
IV. Příprava, uložení a zaslání roubů	139
1. Příprava a ukládání roubů	139
2. Balení a zaslání roubů	140
V. Zkrácení doby potřebné pro pěstování štěpovanců	140

KAPITOLA DVANÁCTÁ

Štěpnice — druhá tabule školky

I. Rez na čipek	142
II. Přeroubování podnoží, u nichž se neujala očka	143
III. Vyvazování očkovanců	143
IV. Zaštipování letorostů	145
V. Obdělávání půdy	146
VI. Příprava rostlin k přezimování	146

KAPITOLA TRINÁCTÁ

Štěpnice — třetí tabule školky

I. Tvarování ovocných stromků	147
1. Keřovitý tvar	147
2. Patrové tvary	148
3. Bezpatrové tvarování	149
4. Řídká patrová koruna	151
II. Příprava výmladkové sadby	152
III. Vypravení sadby ze školek	152
1. Vykopávání sazenic	153
2. Třídění stromků	155
3. Balení a doprava sadby	155
4. Doprava stromků bez balení	158
5. Výdej stromků ze školky	159
6. Založení stromků na zimu	160
IV. Školkařská kniha	160

ČÁST ČTVRTÁ

Mladý ovocný sad

KAPITOLA ČTRNÁCTÁ

Založení sadu

I. Volba stanoviště sadu	164
1. Relief stanoviště	164
2. Půda — ornice a spodina	166
3. Spodní vody	167
4. Požadavky ovocných druhů na stanoviště	167
II. Výsadby na ochranu sadu	167
III. Příprava půdy pro založení sadu	169
IV. Vzdálenosti mezi stromy	170
V. Rozdělení pozemku na založení sadu	173
VI. Uspořádání výsadby	174
VII. Technika rozměření sadu	176
VIII. Výkop jam	176
IX. Výběr druhů a odrůd	178
X. Výběr odrůd oplozovačů	179
XI. Úloha včel při zvyšování výnosů sadů	186

KAPITOLA PATNÁCTÁ

Výsadba ovocných stromů a jejich ošetřování

I. Výsadba	187
1. Doba výsadby	187
2. Příprava sazenic	188

3. Technika výsadby	189
4. Rez stromků po výsadbě	192
II. Ošetřování mladého sadu	192
1. Obdělávání půdy	192
2. Zadržování sněhu	193
3. Nastýlání (mulchování)	194
III. Hnojení mladého sadu	195
1. Ústrojná (organická) hnojiva	195
2. Minerální (strojená) hnojiva	197
3. Dávky hnojiv	197
4. Doba a způsoby hnojení	199
IV. Zvýšení úrodnosti půdy v mladém sadě	200
1. Osevní postupy podplodin v mezířadích	201
V. Tvarování koruny a fez ovocných stromů	203
1. Tvarování koruny	203
2. Rez mladých ovocných stromů	207
VI. Ošetřování ovocných stromů v mladém sadě	207
1. Ochrana stromů před slunečním úžehem a poškozením mrazem	207
2. Ochrana stromů před hlodavci	208
3. Léčení poškozených stromů	208

Č Á S T P Á T Á

Plodící sad

KAPITOLA ŠESTNÁCTÁ

Ošetřování plodícího sadu

I. Péče o půdu	212
1. Černý úhor	212
2. Krycí podplodiny	213
3. Výběr krycích podplodin	214
4. Výsev krycích plodin	215
5. Zaorání krycích plodin	216
6. Krátkodobé zalučnění	216
7. Opatření používaná při obdělávání půdy	217
II. Hnojení	218
1. Přihnojování rostlin	220
2. Vápnění	220
III. Zavlažování	221
1. Doba závlahy	223
2. Množství vody potřebné k závlaze	224
IV. Stroje a nářadí v ovocnářství	224
V. Ošetřování stromů v plodících sadech	229
1. Rez	229
a) Doba fezu	229
b) Zvláštnosti fezu jádrovin	230

c) Zvláštnosti řezu peckovín	231
d) Technika řezu	233
2. Zmlazování stromů	235
3. Přestěpování ovocných stromů	235
4. Ošetřování kmene a léčení ran	237

KAPITOLA SEDMNÁCTÁ

Sad s poléhavými ovocnými stromy

I. Volba stanoviště pro sad s poléhavými stromy	239
II. Založení sadu s poléhavými stromy	239
III. Tvarování koruny a řez poléhavých stromů	240
1. Plošný tvar	240
2. Talířovitý tvar	241
3. Talířovitě keřovitý tvar	241
4. Řez	241
IV. Ošetřování sadu s poléhavými stromy	242

KAPITOLA OSMNÁCTÁ

Péče o úrodu

I. Ochrana ovocných stromů před jarními mrazíky	244
1. Zakuřování	245
2. Vyhřívání sadu	246
3. Předběžná (preventivní) opatření	246
II. Probrírka plodů	247
III. Umisťování podpěr	247
1. Jednoduchá podpěra	248
2. Stěnová neboli špalířová podpěra	248
3. Podpěrná klec	249
4. Podpěrný jehlanec	249
5. Deštníková podpěra	249

KAPITOLA DEVATENÁCTÁ

Sklizeň plodů

I. Doba sklizně jádrového ovoce	253
II. Boj proti opadu plodů	255
III. Technika sklizně	257
IV. Vyrosení neboli vypocení plodů	258
V. Třídění plodů podle jakosti a velikosti	258
VI. Balení ovoce	259
VII. Sklizeň peckového ovoce	261

KAPITOLA JEDENADVACÁTÁ

Maliník a ostružiník

I. Vlastnosti maliníku a ostružiníku	295
II. Průmyslové odrůdy maliníku a ostružiníku	297
1. Usanka	297
2. Marlboro	298
3. Viking	298
4. Kuzmínova novinka	298
5. Pastolfova	298
6. Sláva Severu	299
7. Cutberth	299
8. Texas	299
9. Mičurinova plodná	300
III. Výběr odrůd oplozovačů	300
IV. Rozmnožování maliníku	301
1. Způsoby rozmnožování	301
2. Výběr stanoviště pro malinovnu	302
3. Doba výsadby	303
4. Jakost sadby	303
5. Technika výsadby maliníku	304
V. Ošetřování plantáže	305
1. Ošetřování půdy	305
2. Způsoby pěstování maliníku	306
3. Průklest keřů	307
4. Vyvazování maliníku	308
5. Ochrana maliníku před vymrzáním	308
6. Hnojení	309
VI. Sklizeň	309

KAPITOLA DVAADVACÁTÁ

Rybíz a angrešt (srstka)

I. Vlastnosti rybízu	310
II. Vlastnosti angreštu	311
III. Průmyslové odrůdy černého rybízu	312
1. Leeův úrodný	312
2. Neapolský černý	312
3. Boskoopský obrovský	313
4. Davisonův osmý	313
5. Goliáš	313
6. Kentský	313
IV. Průmyslové odrůdy červeného rybízu	313
1. Holandský červený	313
2. Versailleský bílý	314
V. Průmyslové odrůdy angreštu	314
1. Datlový	314
2. Houghton	314